

VÝROČNÁ SPRÁVA

2017

TOMARK s.r.o.

1. Identifikácia organizácie

TOMARK, spoločnosť s ručením obmedzeným, Strojnícka 5, 080 01 Prešov
Kontakt: číslo telefónu: 051/7480561, fax: 051/7480560, email: tomark@tomark.sk

Štatutárny orgán - konatelia spoločnosti:

Ing. Daniel TOMKO, st.
Ing. Daniel TOMKO, ml.

1.1 História spoločnosti

Spoločnosť **TOMARK, s.r.o.** vznikla v auguste roku 1995 pod názvom SAS PLUS, s. r. o., v roku 1997 došlo k zmene obchodného mena a od tohto roku spoločnosť vystupuje pod súčasným obchodným menom.

Spoločnosť sa špecializuje na obrábanie, tvárnenie, delenie hutného materiálu a výrobu zvaraných konštrukcií a komponentov najmä pre automobilový priemysel. Široké spektrum technológií umožňuje náročným zákazníkom vyhotoviť výrobky podľa ich výkresovej dokumentácie, prípadne podľa našich konštrukčných riešení.

V priebehu svojho doterajšieho trvania spoločnosť niektoré aktivity utlmila, respektíve ukončila spoluprácu s odberateľmi pre rôzne dôvody, a na druhej strane rozbehla nové aktivity a s tým súvisiace nové obchodné vzťahy.

V decembri roku 2007 spoločnosť rozšírila predmet podnikania o projektovanie, konštrukčný vývoj strojov a zariadení, dopravných prostriedkov a výrobu ultraľahkých lietadiel.

K významným obchodným partnerom možno od začiatku zaradiť zahraničných odberateľov, konkrétne firmy Fahrzeugwerk Bernard Krone GmbH Werlte a firma Michelin KGaA Karlsruhe. V roku 2005 k nim pribudla francúzska spoločnosť Cedia a v roku 2006

nemecká firma Allgaier Werke GmbH. V roku 2009 sme začali spolupracovať s ďalšími významnými zahraničnými firmami SteelTech a Maschinenfabrik Bernard Krone GmbH Spelle. Významná spolupráca je s tuzemskou firmou Regulus Technik s.r.o. Prešov.

Dynamický rozvoj firmy počas krátkej histórie indikuje, že táto je schopná plniť aj tie najnáročnejšie požiadavky svojich klientov. To všetko v súlade s realizáciou a napĺňaním dlhodobých cieľov a zámerov spoločnosti - vybudovať modernú a konkurencieschopnú firmu. Prioritou je masívne investovanie do najmodernejších technológií a do rozvoja pracovnej sily.

Spoločnosť TOMARK, s.r.o. je partnerom a členom združení:

- Slovenská obchodná a priemyselná komora
- Zväz strojárskoho priemyslu Slovenskej republiky
- Združenie pre riadenie a rozvoj ľudských zdrojov / člen EAPM a WFPMA/

1.2 Vlastnícka štruktúra

Rok po vzniku spoločnosti došlo k zmene štruktúry vlastníkov spoločnosti. Jediný spoločník v roku 1998 previedol 30 %-nú časť svojho podielu na nového spoločníka a v roku 2002 pristúpil do spoločnosti ďalší spoločník.

Štruktúra spoločníkov v spoločnosti TOMARK, s.r.o. od roku 2010 :

Spoločníci	Podiel na ZI (%)	Hlasovacie práva (%)
Ing. Daniel TOMKO, st.	45	45
Ing. Daniel TOMKO, ml.	31	31
Mgr. Slávka LADEIRO-MARQUES	24	24
Spolu	100	100

1.3 Organizačná štruktúra spoločnosti

Počas trvania spoločnosti sa organizačná štruktúra vyprofilovala do súčasnej podoby. Jej smer určoval v prvom rade výrobný program. Je rozdelená na tri hlavné útvary:

- **Úsek generálneho riaditeľa**, ktorému podlieha:
 - sekretariát GR
 - BOZP+PO - bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci
a protipožiarna ochrana
 - AKZ- autorizovaný koordinátor zvarovania
 - MK- manažér kvality
 - Controlling
 - Registratúrne stredisko
 - Úsek AERO
 - ÚRK - úsek riadenia kvality
 - VTÚ – výrobnotechnický úsek
 - EOÚ – ekonomicko-obchodný úsek
- **Úsek výroby**, ktorému podlieha :
 - sekretariát VTR
 - VDO – výrobnodispečerské oddelenie, kooperácie
 - oddelenie nástrojárne
 - oddelenie údržby
 - prevádzka I. – obslužné činnosti, zvarovanie, prípravy výroby
 - prevádzka II. – obslužné činnosti, zvarovanie, obrábanie
 - oddelenie TPV – technická príprava výroby
 - investície a správa majetku – údržba majetku, OBS
- **Úsek ekonomicko-obchodný**, ktorému podlieha:
 - projekty
 - oddelenie informačných technológií
 - oddelenie ľudských zdrojov

- ekonomické oddelenie
- obchodný úsek - oddelenie nákupu, oddelenie predaja, sklad vstupného materiálu a MTZ

1.4 Systém manažérstva kvality a certifikácia

Od roku 2011 je spoločnosť TOMARK, s.r.o. držiteľom certifikátu kvality ISO 9001:2008. Certifikačný proces zabezpečila spoločnosť SGS UK Ltd. System & Services Certification, UK a obnovuje sa v pravidelných intervaloch. Certifikát je preverený, certifikovaný pre činnosti:

- výroba rámov pre úžitkové vozidlá, návesy a ostatný automobilový priemysel,
- výroba zvaraných konštrukcií, presné delenie materiálu,
- výroba lietadiel Viper SD-4 a všetkých jeho variantov.

Týmto certifikátom sa spoločnosť zaručuje, že svoju činnosť vykonáva na základe správne definovaných a efektívne vykonávaných procesov.

V roku 2014 sa nám podarilo znovu úspešne obhájiť certifikáty ISO 9001:2008 a STN EN ISO 3834. Ďalším cieľom bolo zapracovať znalosť procesov v spoločnosti do prémiových ukazovateľov, zaviesť pravidelné stretnutia k jednotlivým Kartám procesov a Organizačným smerniciam za účelom neustáleho zlepšovania procesov a identifikácie nezhôd. Spoločnosť sa zaviazala zabezpečiť trvalú kvalitu dodávok tak, aby náklady na vysporiadanie interných reklamácií neprekročili 0,08% a vysporiadanie externých reklamácií 0,13 % z objemu výroby. (Certifikáty kvality STN EN ISO 9001:2009 a STN EN ISO 3834-2:2006)

Certifikáty č. SK 3834 – 041/2009 I. a č. SK 3834 – 072/2012 II. zahŕňajú predmet certifikácie: výroba kovových výrobkov, výroba motorových vozidiel a prívesov, výroba dopravných prostriedkov, pri ktorých sa vyžaduje tavné zváranie. Okrem toho eviduje spoločnosť ďalšie certifikáty overených a schválených postupov pri zváraní bežných ocelí, ocelí vyšších pevností a pre robotizované pracoviská podľa noriem STN EN ISO 15614-1, EN 10 025-6, DIN EN 10 137-2 a je držiteľom osvedčení o schválení postupu zvárania pre robotizované pracoviská EX-V6L a AX-V4L. Aj tu firma úspešne prešla auditom zvárania.

Cieľom spoločnosti pre r. 2014 bolo obhájiť certifikáty ISO 9001:2008 a STN EN ISO 3834 a kvalitu prevedenej práce. Séria noriem ISO 3834 poskytuje návod na vybudovanie a udržiavanie fungujúceho systému manažérstva kvality tavného zvarovania kovových materiálov, predstavuje nástroj na používanie normy ISO 9001 pre procesy zvarovania, dôraz je kladený na kvalifikáciu pracovníkov, používané zariadenia, postupy a záznamy zvarovania.

Okrem toho evidujeme certifikáty DIN EN 729-2, EN 287-1, EN ISO 14731, Certifikát pre leteckú projekciu a výrobu, WPQR pre materiál S690QL, Certifikát TC VT-2 s PED.

Spoločnosť Tomark, s.r.o. je držiteľom certifikátov domácich i zahraničných leteckých inštitúcií, ktoré oprávňujú projektovať a vyrábať lietadlo Viper SD-4. Má tiež povolenie leteckého úradu SR vykonávať vývoj lietadla Viper SD-4 a všetkých jeho variantov. V roku 2013 obhájila spoločnosť Tomark, s.r.o. osvedčenie ako výrobná organizácia oprávnená na výrobu výrobkov, častí a zariadení svojho lietadla. Tento produkt má zaregistrované oprávnenia k výrobe, opravám, dovozu UL lietadla v Českej republike, v Nemecku, vo Francúzsku, v Portugalsku, v USA, od mája 2014 aj na Novom Zélande. Spoločnosť nadviazala aj spoluprácu so zástupcami zo Švajčiarska a ďalších krajín, táto by sa mala úspešne rozvíjať v nasledujúcom období.

Spoločnosť si uvedomuje svoju zodpovednosť voči životnému prostrediu. Vo výrobných prevádzkach je zavedený systém riadenia odpadov, ich triedenie a likvidácia. Poradenstvo v oblasti životného prostredia pre nás dlhodobo vykonáva spoločnosť EKOVID s.r.o..

Systém manažérstva kvality platí pre všetky organizačné jednotky spoločnosti. Všetky svoje aktivity pracovníci realizujú s významným dôrazom na zabezpečenie presnosti a kvality. Preto sú rozličné pracovné činnosti denne konfrontované a porovnávané s kvalitatívnymi parametrami a normami. Kontrolu a prípadné nápravné opatrenia realizujú samostatné pracoviská oddelenia kontroly kvality. Opakovanými školeniami a pravidelnými internými auditmi sa zvyšuje povedomie jednotlivých zamestnancov ku QMS.

2 Ľudské zdroje

2.1 Počet a štruktúra zamestnancov

O bezproblémovú prevádzku spoločnosti sa starajú výrobní, teda prevádzkoví a obslužní pracovníci a technicko-hospodárski pracovníci, vykonávajúci technické, administratívne a riadiace činnosti.

Evidenčný stav k 31. 12. 2017 bol 212 zamestnancov.

Štruktúra zamestnancov bola nasledovná:

- robotníci	125 osôb
- technicko- hospodárski zamestnanci	87 osôb

Spoločnosť využíva služby aj ďalších dodávateľov služieb pre výrobu, predovšetkým na zvaračské práce.

Jednou z priorít je vzdelávanie zamestnancov a to zvyšovaním ich odborných vedomostí, potrebných pre jednotlivé pozície.

Vzhľadom k svojmu programu a náročným požiadavkám zákazníkov zamestnáva firma Tomark zvaracích inžinierov a kontrolórov zvarania – špecialistov s medzinárodne platnými certifikátmi EWE, EWT, IWS.

2.2 Vzdelávanie a sociálna starostlivosť o zamestnancov

Spoločnosť zabezpečuje vzdelávanie zamestnancov na základe svojich potrieb a v zmysle všeobecne záväzných právnych predpisov, ale aj prostredníctvom špecializovaných vzdelávacích inštitúcií zameraných na ďalšie vzdelávanie zamestnancov.

Jedným z popredných záujmov spoločnosti je stabilizácia zamestnancov, a to motivačnými stimulmi aj v rámci odmeňovania, ako aj plnením sociálneho programu. Spoločnosť tvorila sociálny fond, ktorého zdroje boli použité v rámci realizácie sociálnej politiky na stravovanie a regeneráciu pracovnej sily. Pracovníci si môžu vybrať z bohatej ponuky: kultúrne a športové podujatia, masážne a relaxačné pobyty, prenájom bazéna, ľadovej plochy, bowlingových dráh. Každoročne v lete spoločnosť organizuje firemný športový deň, v decembri je to vianočné posedenie a vianočný guláš. Okrem toho majú

pracovníci možnosť sa zúčastniť zájazdov na strojárské a letecké podujatia, prezentačné akcie a výstavy.

Spoločnosť zamestnáva aj zdravotne postihnutých ľudí, umožňuje evidovaným nezamestnaným absolventom stredných a vysokých škôl vykonávať absolventskú prax a získať tak odborné zručnosti a praktické skúsenosti.

Záverom je možné konštatovať, že kvalifikovaný personál spoločnosti je zárukou ako sa správne, rýchlo a úspešne orientovať v podnikateľskom prostredí a dosahovať stanovené ciele.

2.3 Bezpečnosť a ochrana zdravia zamestnancov

Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci tvorí neoddeliteľnú súčasť riadenia výrobného procesu. Spoločnosť preto zabezpečuje periodické školenia podľa profesií a potrieb spoločnosti. Spoločnosť vykonáva periodické školenie všetkých svojich pracovníkov a školí o BOZP novoprijatých zamestnancov.

Pracovníci na rizikových pracoviskách sa v priebehu roka pravidelne zúčastňujú preventívnych zdravotných prehliadok za účelom zamedzenia poškodenia zdravia, resp. skorého diagnostikovania začínajúcich chorôb, ktoré by ohrozili zdravý priebeh pracovného procesu u pracovníkov.

V rámci starostlivosti o bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci spoločnosť náležite vybavuje svojich zamestnancov osobnými ochrannými pracovnými prostriedkami v závislosti od pracovnej pozície.

3 Správa o činnosti spoločnosti za rok 2017

3.1 Hlavná výrobná činnosť (strojárka výroba)

Výrobná činnosť je riadená výrobným plánom, ktorý vychádza z obchodného plánu. Vo výrobnej oblasti si naďalej v roku 2017 zachovala prioritné postavenie výroba pre Fahrzeugwerk Bernard Krone GmbH s takmer 81 % podielom obratu, pre Maschinenfabrik Bernard Krone GmbH s takmer 7 % podielom obratu. Na úrovni predchádzajúceho obdobia sa nachádza Regulus-Technik, Allgaier a rovnaké percento predstavuje ostatná výroba pre zahraničie a domáci trh.

Plán pre rok 2017 už nepočítal s výrobou pre nášho dlhoročného odberateľa f. Grosch GmbH., s ktorou sme ukončili spoluprácu v predchádzajúcom období z dôvodu nezhody požiadavky na dodávku výrobkov v uvedenom období. Cieľom kvality spoločnosti na r. 2017 bolo nájsť minimálne dvoch nových zákazníkov s ročným obratom nad 200 000,- EUR. Zákazky pre malých odberateľov sú realizované v závislosti od strojného vybavenia a voľných kapacít výroby.

PROJEKTY

KaHR-111SP-1201 – *Zavedenie inovatívnych a vyspelých technológií v spoločnosti TOMARK, s.r.o.*

Tento projekt sa realizuje s podporou Európskej únie, spolufinancovaný je Európskym fondom regionálneho rozvoja. Celkové investičné výdavky predstavujú 1 189 419,- EUR.

Cieľom projektu je „zaviesť inovatívne a vyspelé technológie výrobných procesov v spoločnosti TOMARK, s.r.o. a tým zvýšiť jej konkurencieschopnosť“.

KaHR-21SP-1301 – *Zníženie energetickej náročnosti výrobných haly 4, Strojnícka 11*

Tento projekt sa realizuje s podporou Európskej únie, spolufinancovaný je Európskym fondom regionálneho rozvoja. Celkové investičné výdavky predstavujú 1 362 164,- EUR.

Cieľom projektu je „zlepšiť tepelnoizolačné vlastnosti a znížiť energetickú náročnosť výrobných haly 4“.

KaHR-111DM-1301 – *Inovatívna a vyspelá zvaracia technológia*

Tento projekt sa realizuje s podporou Európskej únie, spolufinancovaný je Európskym fondom regionálneho rozvoja. Celkové investičné výdavky predstavujú 307 289,- EUR.

Cieľom projektu je „zaviesť inovatívne a vyspelé technológie výrobných procesov v spoločnosti TOMARK, s.r.o. a tým zvýšiť jej konkurencieschopnosť“.

3.2 Stredisko AERO

Vytýčené úlohy tohto strediska na rok 2017 boli stavané na rozvoji výroby UL lietadiel a výsledkoch predchádzajúcich rokov. Už v roku 2008 spoločnosť úspešne obhájila audit vykonaný Leteckým úradom SR a splnila požiadavky pre spôsobilosť na projektovanie a vývoj lietadiel, lietadlových častí, leteckých motorov, vrtúľ, častí výstroja lietadiel a pozemných leteckých zariadení.

Ďalším faktorom bola prebiehajúca certifikácia na cieľových trhoch a neustála inovácia lietadla a s ňou súvisiace zmeny. V prvej polovici roka 2009 spoločnosť získala typový certifikát vydaný LÚ SR. Zároveň v tomto období bolo hlavnou prioritou získanie certifikátu vo Francúzsku; aj táto úloha bola v tomto období splnená a lietadlo v tejto krajine bolo certifikované. Odborný tím pracoval aj na certifikácii lietadla v Českej republike, koncom roka boli vykonané pevnostné skúšky lietadla na základe pevnostných výpočtov pod dohľadom LAA ČR.

V roku 2010 prebehol certifikačný proces pod LAA ČR a to spracovaním a odovzdaním protokolov z pevnostných skúšok podľa predpisov UL-2 a LTF UL, v mesiaci 07/2010 bolo úspešne certifikované lietadlo v USA v kategórii LSA.

V roku 2011 spoločnosť nadviazala spoluprácu s firmou Helipark GmbH Hörselberg-Hainich (DE), ktorá pokračovala aj v uplynulom období a to zákazkovou výrobou na 38 ks lietadiel Viper SD-4, Viper SD-4 Kit. To sa odrazilo na výsledkoch za rok 2013, kde sme zaznamenali nárast tržieb o 10,12 %.

V roku 2017 firma pokračovala v procese typovej certifikácie lietadla Viper SD-4 „RTC“ podľa predpisu CS-LSA pod dohľadom agentúry EASA (Európska agentúra pre bezpečnosť letectva). V marci 2016 lietadlu Viper SD-4 „RTC“ bol udelený typový certifikát EASA.A.606 certifikované agentúrou EASA, podľa požiadaviek CS-LSA Amdt.1.

Výskum a vývoj v roku 2017 bol realizovaný v celkovej sume nákladov 139 783,49 Eur a celková výška odpočtu na VaV za firmu 2017 bola v sume 34 945,88 Eur .

Projekt č. 2 (P160021) v sume 16 611,88 Eur

Dátum začiatku: 31.8.2016

Ciele projektu: Cieľom projektu je uspokojiť požiadavky súčasných no aj budúcich zákazníkov rozšírením typového návrhu o možné opcie, ktorými sa dosiahne väčšie využitie lietadla a zároveň znížia výdavky na jeho prevádzku. Medzi tieto opcie patrí systém jednoduchšieho uzamykania kapôť motora, zdvojené ovládanie vyváženia, pristávacie svetlo či prídavný tlmič výfuku.

Prínosom projektu má byť zníženie hlučnosti lietadla pod úroveň 63,8 dB(A), čím sa prispeje k nižšiemu vplyvu na životné prostredie. Zároveň by sa mali znížiť prevádzkové náklady pre budúcich majiteľov o cca 15-30 EUR na pristátie.

Projekt č. 3 (P160022) v sume 3 020,84 Eur

Dátum začiatku: 4.1.2016

Ciele projektu: Cieľom projektu je vývoj lietadla Viper SD-4 s motorom s priamym vstrekom paliva, ktorého hlavným cieľom je zníženie spotreby PHM pod úroveň 15 l/hod, zníženie hlučnosti v závislosti od typu vrtule rádovo o 1-2dB(A) a zvýšenie výkonu lietadla – nástup výkonu.

Projekt č. 4 (P160023) v sume 6 913,33 Eur

Dátum začiatku: 3.1.2014

Ciele projektu: Cieľom projektu je vývoj lietadla Skyper GT9 - hornoplošník, za účelom rozšírenia letového parku a poskytnutím alternatívy k typu lietadla Viper SD-4. Lietadlo Skyper GT9 má byť dostupné v dvoch verziách - ľahká (MTOM 472,5 kg) a ťažká (MTOM 600 kg).

Obe verzie majú byť vybavené 100hp motorom Rotax 912 ULS a pevnou na zemi staviteľnou vrtuľou. Obe verzie majú disponovať raketovým záchranným systémom.

Projekt č. 5 (P160024) v sume 4 469,23 Eur

Dátum začiatku: 4.1.2016

Ciele projektu: Cieľom projektu je vývoj lietadla Viper SD-4 s motorom s turbom. Prínosom projektu má byť:

- rozšírenie možností konfigurácií lietadiel typu Viper SD-4,
- predpríprava na novú inštaláciu motora ROTAX 915 iSc, ktorá zlučuje 912 iS a 914F,
- zlepšenie výkonových parametrov Vc, Vx a Vy.

Projekt č. 6 (P170014) v sume 108 768,22 Eur

Dátum začiatku: 31.5.2017

Ciele projektu: Cieľom projektu je vývoj lietadla Viper SD-4 s motorom s turbom. Prínosom projektu má byť:

- rozšírenie možností možnosti lietania počas noci v dohľadnosti zeme lietadiel typu Viper SD-4,

Spoločnosť sa podieľa na vývoji nového typu helikoptér, chce preraziť na svetový trh aj v tejto oblasti. Veľké úsilie sa venovalo výskumu, vývoju a výrobe celokovového hornoplošníka Skyper GT9, kde proces finalizácie je plánovaný na rok 2017. Hornoplošník je ideálny na cestovanie, letecký výcvik či lietanie pre radosť. Má priestranný batožinový priestor s vhodne riešeným otváraním z vonku lietadla, umožňuje perfektný výhľad, je teda ideálny na tvorbu fotografií a video dokumentácie. Je navrhovaný v súlade s českým predpisom UL2-1, ELSA, nemeckým LTF-UL a predpisov UL LSA. Spoločnosť TOMARK, s.r.o. touto novinkou úspešne rozširuje výrobné portfólio a dopĺňa komplexnú ponuku lietadlovej techniky (celokovový dolnoplošník Viper SD-4, ktorý už niekoľko rokov si nachádza uplatnenie u zákazníkov po celom svete a novinka – celokovový hornoplošník Skyper GT9).

Od roku 2007 spoločnosť Tomark každoročne vystavuje svoj produkt Viper SD-4 na výstave Aero Friedrichshafen a ULM Blois 2014 (FR), okrem toho sa pravidelne zúčastňuje ďalších výstav organizovaných v zahraničí. Toto lietadlo mali možnosť vidieť aj účastníci EAA Air Venture Oshkosh 2011 (USA), AeroExpo Příbram (CZ) či Cannes Mendelieu 2011 (FR).

Spoločnosť neustále rozvíja sieť obchodných zástupcov a zákazníkov aj v krajinách mimo EÚ. Súčasne ponúka služby leteckej školy, možnosť stať sa pilotom na skúšku, vyhliadkové lety a prenájom lietadiel.

Viper SD-4: priestranná kabína, moderný a ergonomický interiér s atraktívnym dizajnom, doplnený špičkovou avionikou... aj v takomto prevedení:

Spoločnosť od roku 2015 v spolupráci s odborníkmi vývojového tímu v leteckej oblasti pracuje na ďalšom vývoji a výrobe celokovového hornoplošníka Skyper GT9. Títo už majú skúsenosti z doteraz realizovaných projektov.

Toto UL/LSA celokovové lietadlo s kombináciou sedadiel vedľa seba je určené predovšetkým na cestovanie, zábavné lietanie, letecký výcvik, tvorbu fotografií a video dokumentácie. Má vynikajúci výkon, letové vlastnosti, je komfortné a má nízke prevádzkové náklady.

Svoju pozíciu na trhu si spoločnosť posilňuje vývojom a výrobou ďalšieho typu lietadiel – helikoptér. V máji 2015 na 22. ročníku Medzinárodného strojárskeho veľtrhu v Nitre bola predstavená ďalšia novinka – dvojmiestny vrtuľník HPC 450.

Vrtuľník je ideálnym riešením na cestovanie, pilotný výcvik a relax. Vynikajúce využitie má pre monitoring aj v nedostupných terénoch, v okolí štátnych hraníc z dôvodu, že má minimálne priestorové požiadavky na vzlet a pristátie, vynikajúci výhľad.

3.3 Ekonomicko-obchodné činnosti

V roku 2017 sa dopyt našich odberateľov po strojárskych výrobkoch udržiaval zhruba na úrovni predchádzajúceho obdobia. Ukončili sme spoluprácu s f. Grosch GmbH, začala spolupráca s ďalšími spoločnosťami.

Tržby v roku 2017 dosiahli nárast o 10,92 % oproti roku 2016. Spoločnosť udržala svoju pozíciu na trhu na dodávku kvalitných výrobkov.

Odberateľ	2017	Podiel v %	2016	Podiel v %
ALLGAIER PROCESS T.	166 699	0,70%	93 248	0,43%
Fahrzeugwerk Bernard Krone	19 378 817	81,46%	18 428 044	85,92%
Maschinenfabrik Bernard Krone	1 657 091	6,97%	1 160 309	5,41%
NORTMANN GmbH	587 722	2,47%	588 370	2,74%
Regulus Technik	391 393	1,65%	525 178	2,45%
GROSCH GmbH	35 146	0,15%	113 511	0,53%
Strojárska výroba - ostatné	1 573 776	6,62%	56 753	0,26%
Letecká výroba	1 038 841	4,37%	482 339	2,25%
Spolu za obdobie:	23 790 644	100,00%	21 447 752	100%

Odbyt výrobkov je realizovaný v rozhodujúcej miere na zahraničných trhoch. Medzi významných dlhoročných odberateľov patrí:

Fahrzeugwerk Bernard Krone GmbH a Maschinenfabrik Bernard Krone GmbH (Nemecko) – výroba podzostáv na návesy pre automobilový priemysel, výroba dielcov a podzostáv pre poľnohospodársku techniku na lisovanie krmovín a druhotných produktov,

Allgaier Process Technology GmbH (Nemecko) – výroba častí vibračných striasačov na separáciu zmesí rôznych rozmerov.

Medzi významného dlhoročného tuzemského odberateľa patrí firma Regulus Technik s.r.o., pre ktorú vyrábame akumulčné tlakové nádrže (výmenníky tepla) a nádrže pre solárne systémy; spolupracujeme aj na kusovej výrobe nových špecifických nádrží.

Široké spektrum výrobných technológií umožňuje realizovať aj drobnú zákazkovú výrobu pre tuzemských zákazníkov podľa ich vlastnej výkresovej dokumentácie – t.j. ostatná strojárska výroba (delenie materiálu, zváranie, obrábanie a pod.).

Ekonomicko - obchodný úsek je koncipovaný tak, aby zvládal náročné úlohy vyplývajúce zo zámeru spoločnosti zvyšovať produkciu pri maximálnom využití strojnotechnologického parku s cieľom dosiahnuť čo najvyšší zisk.

Spoločnosť pomocou podnikového informačného systému IFS zabezpečuje operatívne riadenie výroby, či zabezpečovanie materiálu potrebného pre výrobu, aby sa minimalizovali následky jeho výpadku.

Pre efektívnu kontrolu ekonomických výsledkov spoločnosť využíva softvérové produkty: Manažérsky informačný systém a Business intelligence pre podporu procesov rozhodovania a plánovania v rôznych oblastiach podnikového manažmentu.

Spoločnosť TOMARK, s.r.o. podporuje podujatia s akademickým, kultúrnym, športovým či sociálnym charakterom, organizované či už v domácom regióne, ale aj rôzne akcie s celoslovenským i zahraničným pôsobením.

V spolupráci so strednými a vysokými školami technického a leteckého zamerania umožňuje študentom vykonávať odbornú prax pod vedením skúsených odborníkov z jednotlivých úsekov a čiastočne ich zapájať do riešenia technických problémov. Spolupodieľajú sa tak na výskume, vývoji a tí najlepší majú možnosť zamestnať sa v spoločnosti po absolvovaní svojho štúdia. Každoročne majú možnosť študenti SPŠ strojníckej v Prešove absolvovať týždennú prax v tejto spoločnosti.

Študenti Technickej univerzity v Košiciach sa majú možnosť pod vedením skúsených inžinierov zvráťania a držiteľov medzinárodných certifikátov písať svoje bakalárske a inžinierske či dizertačné práce.

Sponzorskými darmi sa snaží spoločnosť podporiť činnosť kultúrnych inštitúcií, tradičné folklórne súbory, ako aj spoločenské akcie. Podporuje aktivity v oblasti športu (hádzaná, futbal, atletika, motoristické podujatia) ako aj činnosť leteckých združení a aeroklubov.

V snahe podporiť dobrú myšlienku sa rôznymi formami podieľa na pomoci rôznym občianskym združeniam, dobrovoľných a charitatívnym organizáciám.

TOMARK, s.r.o. je členom Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory, člen Zväzu strojárskoho priemyslu Slovenskej republiky a členom Združenia pre riadenie a rozvoj ľudských zdrojov.

4 Hospodárske výsledky

4.1 Vývoj výnosov, nákladov a výsledkov hospodárenia

	1-12/2017 (EUR)	1-12/2016 (EUR)
Výnosy celkom	25 567 790€	22 954 532 €
Náklady celkom	24 863 959 €	23 015 162 €
Výsledok hospodárenia pred zdanením	703 831	-60 630
Daň z príjmov	148 551	- 10 476
Výsledok hospodárenia po zdanení	555 279 €	- 50 154 €

VÝKAZ ZISKOV A STRÁT

	<i>Od 1. 1. 2017 do 31. 12. 2017</i>	<i>Od 1. 1. 2016 do 31. 12. 2016</i>
Tržby z predaja tovaru	0	0
Náklady vynaložené na obstaranie predaného tovaru	0	0
Obchodná marža	0	0
Výroba	24 058 248	21 644 231
Tržby z predaja vlastných výrobkov a služieb	23 790 645	21 447 752
Zmena stavu vnútroorganizačných zásob vlastnej výroby	267 603	196 478

Aktivácia	1	1
Výrobná spotreba	18 564 240	17 040 231
Pridaná hodnota	5 494 009	4 604 000
Osobné náklady	3 534 105	3 242 629
Dane a poplatky	75 321	74 691
Odpisy dlhodobého nehmotného a hmotného majetku	1 326 155	1 389 555
Tržby z predaja dlhodobého majetku a materiálu	630 746	602 459
Zostatková cena predaného dlh. majetku a materiálu	546 060	632 036
Tvorba a zúčtovanie opravných položiek k pohľadávkam	- 8 984	-9 503
Ostatné výnosy z hospodárskej činnosti	169 211	199 290
Ostatné náklady na hospodársku činnosť	95 411	89 596
Výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti	725 898	- 13 255
Tržby z predaja cenných papierov a podielov	642 524	440 388
Predané cenné papiere a podiely	642 524	440 388
Výnosy z dlhodobého finančného majetku	60 164	54 608
Výnosy z krátkodobého finančného majetku	6 794	13 053
Náklady na krátkodobý finančný majetok	0	0
Výnosy z precenenia cenných papierov	0	0
Tvorba a zúčtovanie opravných položiek k fin. majetku	0	0
Výnosové úroky	6	497
Nákladové úroky	71 380	100 901
Kurzové zisky	96	5
Kurzové straty	2 625	413
Ostatné výnosy z finančnej činnosti	0	1
Ostatné náklady na finančnú činnosť	15 122	14 225
Výsledok hospodárenia z finančnej činnosti	-22 068	- 47 375
Daň z príjmov z bežnej činnosti	148 551	- 10 476
Výsledok hospodárenia z bežnej činnosti po zdanení	555 279	- 50 154
VÝSLEDOK HOSPODÁRENIA ZA ÚČTOVNÉ OBDOBIE PRED ZDANENÍM	703 830	- 60 630
VÝSLEDOK HOSPODÁRENIA ZA ÚČTOVNÉ OBDOBIE PO ZDANENÍ	555 279	- 50 154

Tržby za vlastné výrobky a služby dosiahli objem 23 790 645,- EUR.

Pre udržanie objemu výroby, využitia kapacít strojného zariadenia, rozšírenie existujúceho sortimentu na trhu oddelenie predaja realizovalo rozsiahlu marketingovú kampaň v tuzemsku i v zahraničí. Na propagáciu výrobkoch na výstavách a na reklamné účely bolo v roku 2017 vyčlenených 15 120,- EUR.

4.2 Vývoj majetkovej štruktúry

SÚVAHA	<i>k 31.12.2017</i>	<i>k 31.12.2016</i>
SPOLU AKTÍVA	15 211 570	15 516 469
Neobežný majetok	8 251 460	9 141 021
Dlhodobý nehmotný majetok	302 925	385 720
Dlhodobý hmotný majetok	6 336 137	7 493 268
Dlhodobý finančný majetok	1 612 398	1 262 033
Obežný majetok	6 931 719	6 343 883
Zásoby	4 092 611	3 383 490
Dlhodobé pohľadávky	0	0
Krátkodobé pohľadávky	2 196 817	2 310 957
Krátkodobý finančný majetok	0	335 730
Finančné účty	642 291	313 706
Časové rozlíšenie	28 391	31 565
Náklady budúcich období	28 391	31 565
Príjmy budúcich období	0	0
SPOLU PASÍVA	15 211 570	15 516 469
Vlastné imanie	4 371 700	4 016 064
Základné imanie	33 194	33 194
Kapitálové fondy	0	0
Fondy zo zisku	5 296	5 296
Hospodársky výsledok minulých rokov	3 777 931	4 027 728
Hospodársky výsledok bežného účt. obdobia	555 279	-50 154
Záväzky	9 756 540	10 261 501
Dlhodobé záväzky	914 537	515 856
Krátkodobé záväzky	7 585 644	8 292 253
Rezervy	121 499	136 721
Dlhodobé bankové úvery	61 740	771 840

Bežné bankové úvery	665 520	144 831
Krátkodobé finančné výpomoci	407 600	400 000
Časové rozlíšenie	1 083 330	1 238 904
Výdavky budúcich období	1 682	2 367
Výnosy budúcich období	1 081 648	1 236 537

Celkový objem majetku spoločnosti k 31. 12. 2017 v účtovnej hodnote predstavoval 15 275 911 EUR.

V rámci aktív dominuje neobežný majetok. Jeho podiel činil k 31. 12. 2017 54,01%.

Pri neobežnom majetku dominuje dlhodobý hmotný majetok, jeho podiel predstavuje v rámci neobežného majetku takmer 77%.

Vlastné zdroje predstavuje základné imanie, kapitálové fondy, fondy zo zisku, nerozdelené zisky.

Vývoj štruktúry dlhodobého majetku

	k 31. 12. 2017		k 31. 12. 2016	
	v EUR	v %	v EUR	v %
Dlhodobý nehmotný majetok	302 925	100	385 720	100
Software	300 425	99,2	385 720	100
Dlhodobý hmotný majetok	6 336 137	100	7 493 268	100
Pozemky	355 348	5,61	355 348	4,74
Stavby	4 008 013	63,26	4 214 306	56,24
Samostatné hnutelné veci a súbory hnut. vecí	1 966 526	31,04	2 923 614	39,02
Ostatný dlhodobý hmotný majetok	0	0	0	-
Obstarávaný dlhodobý hmotný majetok	6250	0,1	0	-
Poskytnuté preddavky na dlhodobý hm. majetok	0	0	0	0

Spoločnosť svoju činnosť realizuje vo vlastných výrobných halách, administratívnej budove a drobných stavbách. Rekonštrukciou a technickým zhodnotením výrobných objektov a administratívnej budovy sa docielili parametre, ktoré sú potrebné vo výrobných fázach k dosiahnutiu stanovených výsledkov a zabezpečia úsporu energií vo vykurovacej sezóne.

V roku 2016 bola vybudovaná kotolňa s kotlom na drevný odpad, prístrešky na drevný odpad a zabudovaný solárny systém. Spoločnosť investovala do modernizácie osvetlenia výrobných hál. Spoločnosť investovala v r. 2017 do úpravy svojho majetku, a to úpravou pozemkov, vybudovaním novej vodovodnej prípojky pitnej a úžitkovej vody, montážou nových žeriavových dráh na Strojníckej 11 v Prešove. V roku 2017 sa obnovil vozový park o 3 nové automobily a zakúpili ďalšie nové stroje. Bol rozšírený kamerový systém v priestoroch spoločnosti, zabezpečená súkromná bezpečnostná služba, škodám sa predchádza oplatením vlastných priestorov a poistením majetku.

Výrobné kapacity sú dostatočne zabezpečené vďaka vysokým investíciám do nákupu a vybavenia strojového parku v minulých rokoch. Prechodné nedostatky v kapacitách spoločnosť rieši externými kooperáciami.

TOMARK s.r.o.

VÝROČNÁ SPRÁVA 2017

4.3 Finančná situácia spoločnosti

Finančná situácia spoločnosti v roku 2017 je odrazom celkových výsledkov hospodárenia. V dôsledku nárastu ukazovateľov výkonnosti, vzrástli aj ukazovatele aktivity a rentability. Podstatne sa zvýšili parametre finančnej stability. V oblasti zdrojov krytia majetku vzrástli hodnoty vlastného kapitálu.

Bežná likvidita v porovnaní s odvetvovými hodnotami

Ukazovateľ	Merná jednotka	Rok				
		2013	2014	2015	2016	2017
Bežná likvidita	koeficient	0,78	0,84	0,52	0,48	0,52
Odv. hodnota	koeficient	Me 0,76	DK 0,41	<DK 0,56	DK 0,35	x

Celková likvidita v porovnaní s odvetvovými hodnotami

Ukazovateľ	Merná jednotka	Rok				
		2013	2014	2015	2016	2017
Celková likvidita	koefficient	1,11	1,20	0,83	0,86	0,92
Odv. hodnota	koefficient	DK 0,72	DK 0,81	<DK 0,88	DK 0,85	x

Spoločnosť investovala pomerne veľký objem finančných prostriedkov do rekonštrukcie výrobných priestorov a nákupu novej technológie, čím sleduje vytvorenie dobrej základne pre ďalší rozvoj a rozšírenie podnikateľských aktivít.

Doba obratu zásob je priaznivá vzhľadom na charakter výroby. Taktiež je priaznivá situácia v dobe obratu pohľadávok, kde od najdôležitejšieho odberateľa má potvrdenú 6 dňovú splatnosť faktúr odo dňa vykládky tovaru na určenom mieste. V oblasti splácania záväzkov aj naďalej pretrváva klesajúci trend doby splatnosti dodávateľských faktúr.

Ukazovatele aktivity v porovnaní s odvetvovými hodnotami v dňoch

Ukazovateľ	Rok				
	2013	2014	2015	2016	2017
Doba obratu zásob	48,54	53,00	52,46	57,58	62,79
Odvetvová hodnota	Me 32,62	Me 27,20	Me 35,94	HK 54,35	x
Doba obratu KP z obchodného styku	57,17	67,89	44,95	39,33	33,70
Odvetvová hodnota	Me 34,90	Me 38,93	Me 33,28	HK 36,52	x
Lehota splatnosti KZ z obchodného styku	144,51	139,32	134,17	141,12	116,38
Odvetvová hodnota	HK 74,01	HK 89,05	HK 67,57	HK 70,64	x

Vzhľadom na súčasný ekonomický vývoj možno čakať v budúcnosti vzostupný rast cien materiálov a energie, preto spoločnosť musí zamerať svoje úsporné opatrenia na dodržiavanie noriem spotreby materiálu a sprísnenie hospodárnosti nielen prevádzkovej, finančnej, ale aj v ostatnej činnosti spoločnosti. V nemalej miere musí nevyhnutne zamerať svoju pozornosť na oblasť kalkulácií a cenotvorby.

5 Návrh na rozdelenie zisku za rok 2017

O rozdelení zisku za rok 2017 rozhodne Valné zhromaždenie spoločnosti TOMARK, s.r.o.

6 Zámery spoločnosti na budúce obdobie

Z odvetvového hľadiska vedenie spoločnosti predpokladá, že podstatnú časť výroby bude realizovať pre automobilový priemysel. Okrem návesov rozširuje sortiment o výrobu rôznych druhov prídavných zariadení na rám, o výrobu ďalších častí pre poľnohospodárske stroje. Napriek tomu spoločnosť plánuje rozšíriť sortiment výroby, aby nebola závislá len na jednom odberateľovi a hľadá tak neustále oblasti výroby, ktoré nie sú na sebe priamo závislé. Zvlášť v období po ukončení výroby pre firmu Grosch GmbH. V ďalšom období predpokladá spoločnosť udržať sa minimálne na úrovni predchádzajúceho obdobia, hľadať možnosti nových odberateľov či už v strojárскеj výrobe alebo výrobe lietadiel.

Prosperitu spoločnosti zabezpečuje aj odbornosť a skúsenosť manažmentu, technických a výrobných pracovníkov, ktorým sa spoločnosť snaží vytvoriť vhodné pracovné podmienky na rozvoj tvorivej iniciatívy.

Spoločnosť podriadi kvalitnej výrobe všetko svoje úsilie v záujme budovania nových a udržania si doterajších obchodných kontaktov. Prioritou v budúcom období bude aj naďalej pokračovanie a rozvíjanie spolupráce so zahraničnými odberateľmi.

Naplnenie svojich podnikateľských zámerov spoločnosť stavia na racionálnom využití vlastných rezerv, budovaní systému manažérstva kvality v súlade s požiadavkami ISO 9001:2008 cez nápravné opatrenia, samokontrolu kvality práce a znižovaní neefektívne vynaložených nákladov.

Ing. Daniel Tomko